

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

«Затверджую»

Ректор УПА

Олена КОВАЛЕНКО

« _____ » _____ 2021 р.

**ЗВІТ-ПЛАН
роботи
2020-2021 рр.**

Харків
2021

ЗМІСТ

Вступ	3
Організація обслуговування користувачів	5
Культурно-просвітницька робота	13
Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота	16
Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін	23
Наукове опрацювання документів. Організація інформаційно-пошукового апарату	28
Організація та збереження єдиного інформаційного ресурсу	32
Науково-методична робота	37
Управління. Робота з кадрами. Підвищення кваліфікації	41
Матеріально-технічне забезпечення	45

Додатки:

Таблиця основних статистичних показників роботи 2020-2021 рр.

План культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки у 2021 р.

ВСТУП

Діяльність Наукової бібліотеки УПА у 2020 р. була спрямована на підтримку забезпечення освітньої та наукової діяльності академії на основі якісного та оперативного задоволення інформаційних потреб студентів, професорсько-викладацького складу, аспірантів, науковців та співробітників академії, подальше впровадження в роботу нових сервісів та послуг. Сьогодні відбувається змінення вектора уваги бібліотеки до пріоритетності надання послуг автору-вченому. Бібліотека стає інформаційним посередником у дослідженнях наукового статусу викладачів та ЗВО.

Пандемія COVID-19 цього року внесла корективи у звичний ритм роботи бібліотеки та академії в цілому. Під час тотального карантину використовувались дистанційні форми робіт, а саме

- консультування викладачів з питань підтримки своїх наукових профілів у належному стані,
- допомога в оформленні публікацій, підтримка сервісного обслуговування віддалених користувачів,
- безперервне забезпечення інформаційного супроводу навчальної діяльності в академії та онлайн-доступу до баз даних,
- розповсюдження результатів досліджень,
- інформаційно-аналітична діяльність щодо відображення публікаційної активності та впливовості у світових рейтингах кожного науковця ЗВО,
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними, консультаційна допомога у розвитку інформаційної культури та дослідницьких навичок і стратегій користувачів та ін.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності залишається формування інформаційних ресурсів: поповнення фондів навчальною і науковою літературою з профілю підготовки фахівців, передплата електронних ресурсів, створення електронних ресурсів власної генерації, колекцій електронних документів, удосконалення системи навігації у світовому інформаційному середовищі.

Протягом року бібліотека брала активну участь в роботі академії з питань наукометрії і бібліометрії, здійснювала моніторинг наукового потенціалу УПА та особистого рейтингу вчених в українському індексі наукового цитування, рейтингах міжнародного рівня.

Продовжувалась робота з ретровведення фондів Наукової бібліотеки до електронного каталогу, штрих-кодування фондів, що необхідно для якісного інформаційного забезпечення користувачів.

Наукова бібліотека продовжувала роботу у корпоративних проектах зі створення реферативних та повнотекстових ресурсів спільно з НБУ ім. В. І. Вернадського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Крім того, бібліотека є учасником корпоративного проекту ХДНБ ім. В. Г. Короленка

«Метабібліографія Харківщини» та проекту «Бібліотечна енциклопедія Харківщини».

Нажаль, цього року спостерігається зменшення показників роботи бібліотеки. Це пояснюється черговим зменшенням кількості працівників бібліотеки та залученням працівників бібліотеки керівництвом академії до інших видів робіт.

Новими видами роботи, призначеними підняти імідж академії, у 2020 р. стало:

- більш активна діяльність наукової бібліотеки як видавця наукових журналів академії;

- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними.

Цього року під час роботи у дистанційному режимі було створено електронну картотеку статей вчених УПА у БД Скопус (<https://google.su/J1Q4>) та WoS (<https://google.su/r6D9s1V>), що дало можливість науковцям та студентам використовувати інформацію про ці публікації навіть без доступу до БД.

Головними завданнями Наукової бібліотеки на 2021 р. визначено:

- *інформаційно-аналітична діяльність щодо відображення публікаційної активності та впливовості у світових рейтингах кожного науковця ЗВО;*
- *розвиток та удосконалення єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки з урахуванням перспективних напрямків підготовки фахівців, наукових досліджень в академії;*
- *впровадження і якісне забезпечення комплексу нових інформаційно-бібліотечних послуг для задоволення багатoproфільних запитів користувачів;*
- *підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними;*
- *послуги з наукового видавництва, підтримка наукових збірників «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування», просування фахових видань академії до наукометричних баз даних;*
- *допомога бібліотеці інституту УПА в м. Бахмут, в опануванні новітніми технологіями в інформаційній роботі з усіма категоріями користувачів;*
- *розширення інформаційного потенціалу бібліотечного сайту, пропагування серед академічної спільноти всіх рівнів інформаційних ресурсів і можливостей Наукової бібліотеки;*
- *закріплення за бібліотекою позицій та іміджу сучасної бібліотеки інноваційного типу.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Одним із пріоритетних напрямів роботи бібліотеки у минулому році було удосконалення інформаційно-бібліотечного обслуговування усіх груп користувачів.

Обслуговування користувачів у 2020 р. здійснювалось за такими напрямами:

- якісне інформаційне-бібліотечне забезпечення навчального, науково-дослідного і виховного процесів на основі автоматизованих технологій;
- задоволення запитів на відсутню у фонді бібліотеки літературу через систему МБА;
- запобігання читацької заборгованості;
- підвищення якості обслуговування шляхом здійснення додаткових платних послуг.

Структура обслуговування користувачів у 2020 р. представлена наступним чином:

- 2 абонементів навчальної літератури, у т.ч. в бібліотеці ННППІ (м. Бахмут);
- абонемент наукової літератури та фонду рідкісних видань;
- абонемент художньої літератури із сектором культурно-просвітницької роботи;
- 3 читальних зали.

Протягом звітної року за єдиним реєстраційним обліком (ЄРО) користувачів всіма структурними підрозділами Наукової бібліотеки та бібліотекою ННППІ зареєстровано **4643 користувачів** (у 2019 р. – 5069 користувача), з них студентів – 4159 чол.

Зміна контингенту користувачів за останні 3 роки виглядає так:

Користувачі	2017 р.		2018 р.		2019 р.	
	загальна кільк.	%	загальна кільк.	%	загальна кільк.	%
Всього користувачів за ЄРО	5230		5069		4643	
в т.ч. студентів	4664		4560		4159	
- професорсько-викладацький склад	226		252		184	
- сторонніх користувачів	157		89		73	
Кількість віддалених авторизованих користувачів	1225		3769		4520	

Всього за звітний рік всіма підрозділами Наукової бібліотеки та бібліотекою ННППІ обслуговано **13093 користувача**, зафіксовано **469746 відвідувань**, книговидача склала **400283 прим.**

Основні показники обслуговування розподіляються по структурних підрозділах Наукової бібліотеки таким чином:

№п/п	Структурні підрозділи НБ	Кількість обслугованих користувачів всього		Кількість відвідувань		Кількість книговидач	
		2019р.	2020р.	2019р.	2020р.	2019р.	2020р.
1.	Наукова бібліотека	14234	12267	197707	464411	369681	394264
1.1.	Абонемент наукової літератури	2043	1926	32562	29817	67501	65709
1.2.	Абонемент навчальної літератури	5187	3364	59016	57399	169840	166930
1.3.	Відділ інформаційно-бібліографічної діяльності	108	83	1603	1102	1512	1051
1.4.	Читальна зала	2237	1650	20033	12365	83920	54566
1.5.	Читальна зала для науковців	47	43	293	267	349	218
1.6.	Художній абонемент	843	681	4782	3612	7622	5570
2.	Обслуговано он-лайн всіма підрозділами	3769	4520	77848	359849	38937	100220
3.	Бібліотека ННПШ	1648	1112	9706	4006	12860	6019
4.	Всього	15882	13379	207413*	468417	382541	400283

*без кількості відвідувань масових заходів

Слід відзначити, що кількість студентів 1-го курсу, які записались до бібліотеки та кількість студентів за набором співпадає. У звітному році набір студентів 1 курсу денної форми навчання в порівнянні з минулим роком зменшився:

– денна форма навчання (у 2019 році-399, у 2020 році-366).

Всього до бібліотеки у 2020 році записалося 807 читачів.

З метою автоматизованого обслуговування користувачів абонементами створюється і підтримується в програмі «ІРБІС» БД «Читач», яка нараховує на кінець року 5690 записів. На основі цих записів співробітниками абонементів виготовлювались читацькі квитки (єдині читацькі квитки для бібліотек вищих навчальних закладів м. Харкова). Для їх виготовлення на абонементах встановлено веб-камери, протягом року зроблено 586 фотознімків, виготовлено, роздруковано і заламиновано 670 читацьких квитка.

Користувачі абонементів мають можливість оформити електронне замовлення на видання. Замовлення буде виконано через 60 хвилин. Користувачу потрібно отримати замовлену літературу не пізніше наступного

дня, в іншому разі замовлення анулюється. У 2020 р. через електронне замовлення користувачами отримано 123 назви навчальних посібників.

Планові завдання за основними показниками **абонементу навчальної літератури**, який обслуговує студентів всіх курсів денної та заочної форми навчання, виконані таким чином:

	план на 2020 р.	виконано 2020 р.	%	план на 2021р.
кількість читачів	4000	3364	84,1%	4000
кількість відвідувань	59000	57399	97,28%	59000
кількість книговидач	169000	166930	98%	169000

Планові завдання за основними показниками на 2021 р. залишились на рівні минулого року. Але сподіваємось, що у 2021 році цифри за основними показниками зростуть завдяки поповненню набору студентів заочної форми навчання 2-3 курсів (після технікуму) та у розрахунку на поповнення набору студентів заочної форми навчання, що отримують другу вищу освіту.

У вересні 2020 р до БД “Читач” були введені дані про читачів 1 курсу денної та заочної форм навчання (396 студентів) згідно з наказами ректора академії про зарахування. У вересні 2020 року здійснювалось автоматизоване обслуговування читачів цієї категорії.

У вересні-жовтні 2020 року введено до БД “Читач” відомості про студентів, які отримують другу вищу освіту (на підставі наказів академії) за спеціальністю 011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи) та за спеціальністю 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом). Всього введено 9 груп (176 осіб) цієї категорії користувачів.

У 2021 році планується вдосконалити взаємодію бібліотеки та приймальної комісії академії стосовно більш оперативного надання інформації про студентів у форматі EXCEL. Це буде сприяти більш швидкому наповненню БД “Читач” АРМу “Каталогізатор”.

Планується більше уваги приділити систематичній роботі з відмовами на літературу, а також надавати консультації, щодо наявності електронних версій видань в ЕК згідно запитів, орієнтувати користувачів на роботу у мережевому середовищі.

Користувачі бібліотеки обслуговувались також на **абонементі бібліотеки ННППІ в м. Бахмут.**

Основні показники обслуговування **бібліотекою ННППШ** за останні 3 роки:

	<u>2018р.</u>	<u>2019 р.</u>	<u>2020 р.</u>
– кількість користувачів за ЄРО	923	927	917
– кількість відвідувань	13006	10023	4006
в т.ч.:			
– абонементу	2469	2599	1563
– кількість книговидач	16104	12860	6019
в т.ч.:			
– на абонементі	2186	2022	1517

Спостерігається зниження основних показників діяльності бібліотеки ННППШ. Це пояснюється кількома причинами: звернення студентів до електронних версій навчальної літератури, можливість вільного доступу до Інтернет-ресурсів, недостатнім поповненням навчальної та наукової літератури; відрахуванням студентів після отримання диплому бакалавра та не всі студенти записані у бібліотеці. Ще одна із причин зниження показників є постійне звертання студентів до сайту дистанційного навчання УПА, де викладачі викладають свої роботи з дисциплін.

Структура кількісного складу користувачів за ЄРО:

- всього за ЄРО – 927 чол., з них:
- студенти – 795 чол.;
- денної форми навчання – 163 чол.;
- заочної форми навчання – 632 чол.;
- професорсько-викладацький склад – 29 чол.;
- навчально-допоміжний склад – 42 чол.;
- сторонні читачі – 49 чол.

Обслуговування студентів денної форми навчання здійснювалось груповим методом. Для студентів 1 курсу проводилось ознайомлення з «Правилами користування бібліотекою», бесіда про довідково-пошуковий апарат бібліотеки, ЕК бібліотеки на сайті НБ УПА.

Для автоматизованого обслуговування користувачів і надання їм можливості користуватися повнотекстовими БД Наукової бібліотеки, захищеними авторизацією, співробітниками бібліотеки (м. Бахмут) створена БД читачів, яка нараховує **1996 записів**. У звітному році **264 записи** були експортовані до Наукової бібліотеки для внесення до її БД «Читач» і надання читачьким квиткам номерів, необхідних для авторизації користувачів.

На 2020 рік бібліотекою ННППІ плануються такі показники роботи з обслуговування користувачів:

- кількість читачів за ЄРО – 1200;
- кількість відвідувань – 4050;
- кількість книговидач – 6050.

Основним завданням *абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань* Наукової бібліотеки є обслуговування науковою літературою різних категорій користувачів, враховуючи їх професійні, наукові, освітні, культурні запити; системна робота зі збереження фонду.

Обслуговування користувачів здійснювалося в автоматизованому режимі. Під час обслуговування працівниками абонементу надавалися довідки і консультації з питань використання електронного каталогу бібліотеки.

Структура кількісного складу користувачів за ЄРО:

- всього за ЄРО – 362 чол., з них:
- професорсько-викладацький склад – 155 чол.;
- аспіранти – 65;
- навчально-допоміжний склад – 118 чол.;
- сторонні читачі – 24 чол.

Планові завдання за основними показниками абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань за 2020 рік виконані таким чином

	план на 2020 р.	виконано 2020 р.	%	план на 2021р.
Кількість читачів	2230	1926	86,36%	2230
Кількість відвідувань	35000	29817	85,19%	35000
Кількість книговидач	69000	65709	95,23%	69000

Протягом звітного періоду проводилась робота з відмовами на літературу. Було проаналізовано 75 відмов. З них 58 запитів було виконано за рахунок фонду читального залу та навчального абонементу. Не знайдено на полицях 17 прим. Робота з пошуку 17 видань триває.

На 2021 рік плануються такі показники роботи абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань:

- кількість читачів за ЄРО - 360;
- кількість відвідувань - 35000;
- кількість книговидач – 69000.

Основні показники роботи *абонементу художньої літератури із сектором культурно-просвітницької роботи* Наукової бібліотеки:

	план на 2020 р.	виконано 2020 р.	%	план на 2021р.
Кількість користувачів	850	681	80%	850
Кількість відвідувань	5000	3612	72%	5000
Кількість книговидач	7000	5570	79%	7000

Показники відвідувань і книговидачі підтримуються завдяки активному попиту на такі видання, про які йшла мова на масових заходах, які презентовано на тематичних та виставках нових надходжень, до ювілейних дат видатних письменників, за рахунок періодичних видань, таких, як: «Бурда», «Ательє», «Журнал мод», видання з перукарської справи та дизайну, а також літератури з мистецтва.

Фонд абонементу художньої літератури повільно поповнюється новинками сучасної української поезії, прози і літературно-художніми журналами, що пояснюється недостатнім бюджетним фінансуванням. З такою кількістю нових надходжень в рік фонд абонементу застаріває, абонемент не може якісно задовольнити попит користувачів на новинки сучасної вітчизняної та світової прози та поезії, бестселери.

У поточному році абонемент отримав 30 прим. нових книг, майже 100% яких отримано в дар від користувачів. Показники нових надходжень літературно-художніх творів на абонемент протягом останніх 3 років:

Роки:	2018	2019	2020
Показники нових надходжень	28	21	30

На 2021 рік плануються такі показники роботи абонементу художньої літератури:

- кількість читачів – 850;
- кількість відвідувань – 5000;
- кількість книговидач – 7000.

Як і в попередні роки, значна увага у звітному році на всіх абонементях приділялася роботі із **запобігання читацької заборгованості**. В роботі використовувались традиційні форми та методи:

- проведення бесід з першокурсниками про правила користування бібліотекою та відповідальність за збереження літератури;
- перереєстрація користувачів на всіх абонементях;

- опрацювання наказів про переміщення контингенту студентів;
- надсилання листів-нагадувань студентам-боржникам;
- надсилання списків студентів-боржників денної форми навчання у деканати та на кафедри;
- нагадування користувачам про заборгованість телефоном;
- злісні боржники, які не розрахувались до кінця року, внесені до списків по факультетах та позбавлені прав користування фондами абонементів та читального залу.

Стан заборгованості на абонементях у 2020 р.

	Стан заборгованості на 01.01.2020			Виявлено за 2020 р.			Ліквідовано за 2020р.			Стан заборгованості на 01.01.2021 р.		
	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього
Аб. навч літер.	297	256	553	24	197	221	49	195	244	272	258	530
Аб. наук. літер	–	34	34	–	15	15	–	12	12	–	37	37
Аб. худож. літер	–	33	26	–	31	31	–	35	35	–	29	29

Наведені дані свідчать про те, що у звітному році заборгованість незначно зменшилась порівняно з 2019 роком.

Позитивний результат дає регулярне надсилання письмових нагадувань та можливості програми ІРБІС (програма блокує боржника та позбавляє можливості замовити літературу через електронне замовлення, отримувати літературу). Планується продовжити тісний зв'язок з деканатами (методистами), кураторами груп для регулярної роботи з ліквідації читацької заборгованості.

У зв'язку з карантинними заходами цього року не надавались послуги МБА.

До структури обслуговування користувачів бібліотеки входять **3 читальних зали.**

Роботу читальних залів Наукової бібліотеки у звітному році характеризують такі показники:

Показники	Виконано всього у 2020 р.	Загальний. чит. зал НБ з електрон. чит.залом	Чит.зал для науковців	Чит. зал б-ки ННППІ у. м. Бахмут
Кількість обслугованих користувачів	2010	1650	43	317
Кількість відвідувань	15075	12365	267	2443
Кількість книговидач	59286	54566	218	4502

Загальний читальний зал Наукової бібліотеки містить 50 посадочних місць. Обслуговування користувачів здійснюється в автоматизованому режимі.

Відвідування *електронного читального залу*, що розміщено у приміщенні загального читального залу (10 робочих місць), протягом року склали 973. Активним попитом користувалася повнотекстова БД ЕК «Електронні навчально-методичні видання кафедр», зроблено 41526 скачувань повних текстів.

На 2021 р. плануються такі основні показники роботи загального читального з електронним читальним залом:

- *кількість користувачів – 2220;*
- *кількість відвідувань – 20000;*
- *кількість книговидач – 84000.*
- *кількість відвідувань електронного читального залу – 2000.*

З метою покращення якості обслуговування користувачів та на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державній формі власності» із змінами і доповненнями та наказу Міністерства освіти і науки України від 23.07.2010 р. №736/902/758 «Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами» бібліотекою здійснюються **платні послуги**, які включають:

- ксерокопіювання документів;
- сканування документів;
- друкування документів з зовнішнього носія інформації;
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт українською та іноземними мовами.

На всі платні послуги користувачеві видаються квитанції, наприкінці робочого дня отримані від споживачів гроші здаються до банку (Credit

Agricole). Облік роботи з надання платних послуг здійснюється у загальному читальному залі бібліотеки, де встановлено необхідну техніку. Всього здійснено платних послуг на суму **2394 грн. 00 коп.**, з них:

– ксерокопіювання – 1050 грн. 00 коп. (700 стор.);

– друкування з зовнішнього носія інформації – 1344 грн. 00 коп. (896 стор.);

Крім того, співробітниками читального залу зроблено для потреб академії **275 стор. ксерокопій.**

На 2021 рік в цілому по бібліотеці плануються такі основні показники обслуговування користувачів:

- кількість користувачів за ЄРО	– 4620;
- кількість обслугованих користувачів	– 11000;
- кількість відвідувань	– 127000;
- кількість книговидач	– 335420.

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

Культурно-просвітницька діяльність бібліотеки покликана сприяти навчально-освітньому процесу академії та формувати у студентів різними засобами популяризації книги і читання соціально необхідні знання і навички, виховувати почуття патріотизму, розвивати професійні інтереси, долучати до культурного світового і національного надбання. Підготовка всебічно розвинених і духовно багатих майбутніх фахівців – інженерів-педагогів у вищій школі є складним, комплексним процесом, в якому поруч із випускаючими кафедрами провідну роль відіграє саме бібліотека – центр інформаційного забезпечення навчально-виховного і наукового процесів академії.

Культурно-просвітницька робота Наукової бібліотеки проводилась у відповідності до державної програми «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (Наказ №641 від 16.06.15 р.) та «Концепції культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки УПА».

З метою вільного доступу до інформації всім категоріям користувачів на бібліотечному сайті діяли відповідні сервіси: віртуальні виставки, презентації, новини з життя академії, бібліотеки. Крім того, на сайті для викладачів і кураторів у розділі «Культурно-просвітницькі заходи» розміщено **"Календар знаменних та пам'ятних дат на 2020 р."** та **"План культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки УПА на 2020 р."**

Культурно-просвітницька робота Наукової бібліотеки протягом року традиційно проводилась у напрямках національно-патріотичного, інтелектуально-духовного, громадсько-правового, морального, екологічного, естетичного, трудового, фізичного виховання та утвердження здорового способу життя. Ця діяльність бібліотеки сприяє вихованню гармонійної,

морально-досконалої особистості, відкритої до інтелектуального, духовного і творчого розвитку.

Заходи, які проводились із студентами в аудиторіях академії, читальному залі бібліотеки були направлені на формування у молоді громадянської відповідальності, національної гордості, правової свідомості, високої моралі та культури. З цією метою було проведено 7 масових заходів та 5 бібліографічних оглядів літератури. Кількість присутніх на культурно-просвітницьких заходах склала 356 людини. Студенти з різних факультетів академії та ННППІ в м. Бахмут залучались до підготовки та проведення окремих культурно-просвітницьких заходів. Використання мультимедійних ресурсів значною мірою покращує та змістовно доповнює заходи, які проводить бібліотека. Перегляд фільмів, приурочених до знаменних дат, присвячених життю та творчості видатних людей; презентації; використання звукових фонограм, художніх репродукцій, фотографій дозволяє урізноманітнити виховні заходи, зробити їх більш насиченими, цікавими та пізнавальними.

Усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції. Національно-патріотичне виховання формується на прикладах історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту. Для досягнення цієї мети бібліотекою було проведено низку заходів:

Книжкові виставки: «Україна крізь віки», «Пам'ять про страшні часи», «Ми пам'ятаємо» до дня визволення України від гітлерівських військ, «Україна – то козацька слава», «Мова моєї країни», «Конституція незалежної держави» та історичний колаж «На шляху до незалежності» та ін.

Бібліотекою м. Бахмут організовано книжкові виставки ««Мов джерельна вода, рідна мова моя», «Планета мовознавця», «Україна-Соборна, вільна, сильна» та інші.

Активна робота проводиться також з питань правового та екологічного виховання: виставки «З основним законом по життю», «Служіння закону» та ін.

Особлива увага в роботі бібліотеки приділяється інтелектуально-духовному та моральному розвитку особистості. Питання збереження культури відродження духовності в сьогоденні умовах набувають особливої актуальності. Протягом року у бібліотеці були розроблені книжкові та віртуальні виставки, інформаційні листи, відкриті полиці та книжкові інсталяції: «Дивосвіт різдвяних свят», «Що за диво Новий рік», «Студентства світлий час», «Інформаційна епоха», «Академічна доброчесність: вимоги до курсової та дипломної роботи», «Актуальні проблеми сучасної педагогіки», «Освіта визначає майбутнє», «Стоп-кадр бібліотечного життя», «Толерантність – це стосується кожного», «Перехрестя

долі Кобзаря» до дня народження Т. Г. Шевченка, «Дивовижний світ А. Азімова» до 100-річчя від дня народження А. Азімова.

У бібліотеці м. Бахмут до ювілею Ковальова Валерія Миколайовича – викладача, економіста, дослідника, науковця, виноградаря, поета, була підготовлена виставка його наукових робіт.

Перейшовши у формат дистанційної роботи навесні працівники бібліотеки створили віртуальні виставки, розміщені на сайті бібліотеки «Мудрість і філософія Гегеля», «Світ. Європа. Україна», «Музеї світу», «Ліна Костенко – поетеса епохи», «Всесвітній день книги та авторського права», «День пам'яті та примирення».

У бібліотеці регулярно оновлюються постійні виставки «Твої, освіта, імена», «Праці вчених УПА», «Тобі, першокурснику», «Новинки навчально-методичної літератури», «Актуальні проблеми сучасної педагогіки» «Методика професійного навчання. Курсове проектування».

У звітному році всі напрямки роботи відзначено тематичними виставками. Всього підготовлено **56 виставок** (у т.ч. у бібліотеці ННППІ в м. Бахмут – 34), на яких було представлено **1833** видань (у т.ч. в бібліотеці ННППІ в м. Бахмут – 845). Тематичні виставки мають надзвичайно великий вплив на виховний процес студентів та не залишають нікого байдужим.

У 2021 р. планується проведення культурно-просвітницьких заходів, які сприятимуть відродженню національної культури, краєзнавства, формуванню у студентів активної громадянської позиції, національної свідомості, високих моральних, естетичних якостей та духовних потреб, підтримуватимуть правову, екологічну культуру.

У напряму

– **національно-патріотичного** виховання планується організація і проведення: 19 книжкових виставок;

– **інтелектуально-духовного виховання:** 9 книжкових виставок, 2 віртуальні виставки;

– **громадянсько-правового виховання:** 5 книжкових виставок, підготовка 2 інформаційних листів; 1 бібліографічний огляд;

– **морального та естетичного виховання:** 7 книжкових виставок, підготовка 1 інформаційних листа; 3 огляди літератури; 1 літературну годину;

– **екологічного виховання:** 2 книжкових виставки;

– **трудового виховання:** 2 книжкових виставок, 1 інформ. лист;

– **фізичного виховання:** 3 книжкових виставки.

(Детальніше див. у плані заходів з культурно-просвітницької діяльності).

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА І ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНА РОБОТА

Головна ознака сучасної бібліотеки ЗВО – максимально повна орієнтація на потреби науковця, перенесення уваги з потреб читача на потреби автора. Завдяки сучасним інформаційним технологіям бібліотека стала активним посередником між інформацією і користувачем.

Інформаційна і довідково-бібліографічна робота бібліотеки у 2020 р. була спрямована як на поповнення інформаційних ресурсів, так і на удосконалення самої системи інформаційних послуг усім категоріям користувачів. Ця робота велася у таких напрямках:

- створення власних інформаційних ресурсів, управління бібліографічними та повнотекстовими ресурсами;
- надання користувачам можливості доступу до інформаційних ресурсів традиційних, електронних, у тому числі Інтернет;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними;
- інформаційно-аналітична діяльність щодо відображення публікаційної активності та впливовості у світових рейтингах кожного науковця ЗВО;
- послуги з наукового видавництва;
- підготовка інформаційних, бібліографічних та біобібліографічних матеріалів;
- сприяння підвищенню інформаційної культури споживачів інформації різних категорій;
- поповнення web-сайту бібліотеки необхідною інформацією;
- організація виставок, презентацій тощо.

Власні інформаційні електронні ресурси бібліотеки складаються з бібліографічних і повнотекстових баз даних (БД) (про повнотекстові БД див. розділ «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу»).

Головними бібліографічними ресурсами НБ є:

- БД Електронного каталогу Наукової бібліотеки (134804 записів);
- БД ЕК бібліотеки ННППІ м. Бахмут (4419 записів);
- БД «Авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів» (1697 записів);
- БД «Праці співробітників УПА» (32625 записів).

Електронний каталог бібліотеки містить крім відомостей про фонд та нові надходження літератури до бібліотеки, наступні **аналітичні** БД:

	<u>поповнено за 2020 рік (опис.)</u>	<u>всього (опис.)</u>
- «Праці вчених УПА»	508	32625
- «Проблеми освіти»	148	21221
- «Законодавство України»	17	2105
- «Харків і Харківщина»	5	561

Велике значення для удосконалення інформаційної роботи бібліотеки, її наукової і видавничої діяльності має БД «Праці вчених УПА», яка містить інформацію про всі публікації вчених незалежно від їх наявності у фонді бібліотеки. Для поповнення БД «Праці вчених УПА» використовується БД «Наукова періодика України», яка міститься на сайті НБУ ім. В. І. Вернадського, а також сайти періодичних видань. Знайдена інформація вноситься до БД «Праці вчених УПА» із зазначенням електронної адреси документа. Це дає можливість користувачам ознайомитись з повними текстами праць вчених УПА, які відсутні у фонді Наукової бібліотеки. На 01.01.2021 р. БД «Праці співробітників УПА» налічує 32625 описів.

Підвищенню якості ЕК і ефективності його використання сприяє Авторитетний файл «Індивідуальний автор» (АФ ІА) для БД «Праці вчених УПА». У 2020 р. було здійснено його редагування:

- шляхом зв'язання внесених з АФ ІА всіх описів робіт авторів-співробітників УПА, що внесені до ЕК за минулий рік;
- поля «місце роботи автора» у зв'язку із змінами у назвах кафедр;
- нові записи до АФ ІА вносяться згідно штатного формуляру академії.

На 1.01.2021 р. АФ ІА складає 1533 записів. У наступному році планується продовжити редагування:

- поля «місце роботи автора» з метою уніфікації пошуку користувачами праць співробітників УПА для отримання статистичних даних;
- унікального номеру (ID ORCID);
- особистих даних авторів (профілів) у наукометричних базах;
- зазначення прізвищ авторів англійською мовою.

БД АФ «Коллективний автор», яка була створена з метою удосконалення пошуку публікацій вчених в БД ЕК та БД «Праці вчених УПА» за місцем роботи автора на 01.01.2021 р. складає 40 записів.

У 2019 р. продовжувалась робота з удосконалення сайту Наукової бібліотеки – головного інструменту підвищення іміджу бібліотеки.

Завдяки сервісу «Гугл-аналітика» маємо можливість постійно контролювати відвідування сайту.

За 2020 р. сайт НБ відвідали 28923 тис. відвідувачів (68% з них заходили на сайт з комп'ютерів, 29,7% – зі смартфонів, 1,5% – з планшетів), віддалених користувачів – 28923, було зроблено 76312 скачувань електронних версій навчально-методичних матеріалів. Було переглянуто 76312 сторінок сайту.

Електронний архів цього року відвідали 321787 користувачів, було зроблено 23908 скачувань.

Протягом року 973 користувачів скористалися послугами Інтернет у читальному залі, з них 784 – через серверний клас.

Бібліотекою ННППІ м. Бахмут на сторінці бібліотеки на сайті інституту (<http://nnppi.in.ua/index.php/kafedri-nnppi/naukova-biblioteka>) відображається інформація про усі заходи, що відбуваються у бібліотеці, книжкові виставки, нові надходження до бібліотеки, робота бібліотеки в цілому. У поточному році бібліотекарем ННППІ м. Бахмут була розроблена презентація (22 слайда), щодо користування електронним каталогом. **На 2021 рік планується** планомірне наповнення власної сторінки на сайті інституту новими матеріалами з інформаційно-бібліографічної діяльності бібліотеки з організацією інтерактивних посилань до сайту НБ, на якому розміщено ЕК м. Бахмут.

У наступному році бібліотека буде використовувати елементи агресивного маркетингу для просування електронних повнотекстових ресурсів, у т.ч. під час інформаційних заходів бібліотеки.

У 2020 р. УПА було надано доступ до електронних наукових баз даних Scopus та Web of Science, тестовий доступ до журналів видавництва Wiley. Фахівці бібліотеки консультують та практично допомагають зареєструватися у реєстрах ідентифікаторів автора ORCID, наукометричних БД (Google Scholar, WoS та ін.).

Під час роботи у дистанційному режимі було створено електронну картотеку статей вчених УПА у БД Скопус (<https://goo-gl.su/J1Q4>) та WoS (<https://goo-gl.su/r6D9s1V>), що дало можливість науковцям та студентам використовувати інформацію про ці публікації навіть без доступу до БД.

У 2020 р. Науковою бібліотекою було подовжено угоду з компанією «Антиплагіат» для перевірки наукових робіт студентів та науковців академії на оригінальність. Протягом року на плагіат перевірялись дисертації, студентські роботи для олімпіад та конкурсів, статті для фахових збірників наукових робіт УПА. За допомогою сервісу Unicheck було перевірено 20 тис. сторінок.

Серед заходів, що забезпечують діяльність Наукової бібліотеки у запровадженні нових форм створення, зберігання та поширення наукового надбання УПА й забезпечення до нього стійкого доступу, стали кроки в напрямі «Library Publishing» (Бібліотечне видавництво). У тісній взаємодії з відповідальними редакторами наукових збірників «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування» Наукова бібліотека приймає участь у просуванні фахових видань академії до міжнародних наукометричних баз даних. Бібліотекою підтримуються та наповнюються новою інформацією сайти збірників на загальнодержавній технологічній платформі Open Journal Systems (OJS). У звітному році внесено 75 статті з фахових видань «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування». За 2020 р. перевірено 935 бібліографічних записів у

пристатейних списках літератури, які включають джерела інформації українською, російською та іноземними мовами; проіндексовано 72 статті у збірниках. У звітному році було складено 935 бібліографічних записів для References.

Проводиться робота з Crossref з отримання та присвоєння Digital Object Identifier (DOI) статтям збірників.

У 2020 р. інформація про наукові збірники УІПА відправлялася на онлайн наукометричну платформу Index Copernicus International.

На 2021 р. планується продовжити роботу у цьому напрямку.

Надалі також планується продовжити роботу з наповнення бібліографічних і повнотекстових баз даних:

- *електронного архіву (репозиторію) «EIArUIPA»*
- *електронного каталогу повнотекстовими навчально-методичними виданнями*
- *БД авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів.*

Робота з організації і вдосконалення традиційних картотек у зв'язку з активізацією впровадження ІКТ у Науковій бібліотеці УІПА не проводиться. Але бібліотека інституту УІПА в м. Бахмут, продовжує наповнювати свою СКС та інші карткові картотеки. У звітному році розставлено картки до тематичних картотек:

- «Вища освіта і сучасність» - **4 картки**;
- «Сучасна економіка» - **55 карток**.

У минулому році велика увага приділялася удосконаленню **інформаційних послуг**. В інформаційній роботі бібліотека все більше орієнтується на електронні засоби комунікації. Активно використовуються можливості Інтернет і електронної пошти. З використанням новітніх технологій здійснюються всі форми інформаційної роботи: масової, групової, індивідуальної. Крім того, залишаються і традиційні форми роботи.

З метою масового інформування про нові надходження літератури до фонду бібліотеки було організовано:

- бібліотекою ННППІ в м. Бахмут 2 «Дня інформації»;
- 2 виставки нових надходжень літератури;
- складено «Алфавітний покажчик періодичних видань, передплачених бібліотекою УІПА», перегляд якого доступний із сайту бібліотеки;
- складено співробітником бібліотеки ННППІ м. Бахмут та передано на кафедри «Алфавітний покажчик періодичних видань, передплачених бібліотекою».

Для інформаційного супроводу наукової діяльності академії було підготовлено книжкові виставки:

- до Всеукраїнської студентської олімпіади (II тур):
«Видання викладачів УІПА за 2015-2020 рр.» (117 прим.);
«Інженерно-педагогічна освіта» (52 прим.).

У 2020 р. у напрямку Групове інформування Науковою бібліотекою заходи не проводились з об'єктивних причин.

Індивідуальне інформування здійснювалось шляхом диференційованого обслуговування керівництва (ДОК) академії. В режимі ДОК надавалася інформація з питань:

- вища освіта України: законодавство (Коваленко О.Е., ректор, Петров С. В., 1-ий проректор з навчальної роботи);
- керівник ВНЗ (Коваленко О. Е., ректор);
- розвиток і вдосконалення вищої освіти (Васильєва І. Г., проректор з науково-педагогічної роботи);
- наукова діяльність ВНЗ (Купріянов О. В., проректор з наукової роботи);
- управління освітою та законодавство про вищу освіту (керівник ННППІ Коломієць В. В.);
- організація наукових досліджень (заст. керівника з наукової роботи ННППІ Михальченко Г. Г.);
- методологія і методика освітнього процесу (заст. керівника ННППІ Семенець Д. А).

Пріоритетними напрямками інформування професорсько-викладацького складу є питання в галузі педагогіки і психології вищої освіти та профтехосвіти. Керівництву академії систематично надавалася бібліографічна інформація з цих питань.

Протягом року всіма підрозділами бібліотеки здійснювалась **довідкова робота**. Виконання різних видів довідок – одна із складових роботи всіх обслуговуючих підрозділів бібліотеки. Це – фактографічні, адресно-бібліографічні, тематичні (усні й письмові) довідки і довідки на уточнення бібліографічного опису. Крім того, співробітники бібліотеки надають консультації користувачам з пошуку потрібної інформації.

Всіма підрозділами бібліотеки і бібліотекою інституту виконано 2635 довідки, з них тематичних – 856, в автоматизованому режимі – 2117.

Тематичні довідки виконувались за допомогою ЕК і фондів наукових бібліотек Харкова: ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна.

У 2020 р. сервіс «Віртуальна довідкова служба» користувачами не використовувався. На нашу думку це пояснюється інформативністю сайту бібліотеки, збільшенням інформаційного ресурсу в ЕК тощо.

У минулому році продовжувалась участь бібліотеки в корпоративному проєкті «Система реферування української наукової літератури», який забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова», а також випуск галузевих серій Українського реферативного журналу «Джерело» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». Бібліотека виконує аналітико-синтетичну обробку фахових видань академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти»,

«Машинобудування» та надає реферативну інформацію про них до НБУ ім. В. І. Вернадського.

Повні тексти збірників надсилаються для БД «Наукова періодика України» до НБУ ім. В.І. Вернадського. У 2020 р. надано інформацію та представлено повні тексти 4 випусків збірників:

– «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», вип. 65–67;

– «Машинобудування», вип. 25.

З метою більш повного інформування користувачів бібліотека бере участь у корпоративному проекті ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського з аналітичного розпису статей з періодичних видань.

За 1-ше півріччя 2020 р. складено, експортовано із БД ЕК та відіслано електронною поштою 148 описів з 13 джерел. На жаль, через зменшення кількості співробітників бібліотеки припинено участь у цьому проекті.

Як і в попередні роки, бібліотека приймала участь

– у складанні «Зведеного каталогу періодичних видань, які надійшли до провідних бібліотек Харкова у 2019 р.», що створюється щороку ХДНБ ім. В.Г. Короленка.

– у проекті «Зведений каталог періодичних видань, підписаних бібліотеками ЗВО м. Харкова у ...р.».

У 2021 р. планується продовжувати роботу у корпоративних проектах з бібліотеками НБУ ім. В.І. Вернадського, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, ХДНБ ім. В.Г. Короленка, ЦНБ ХНУ ім. Каразіна.

У 2020 р. продовжувалась **науково-бібліографічна і видавнича діяльність**, яка включала складання біобібліографічних показників та рекомендаційних списків літератури.

Підготовлено і видано:

біобібліографічні показники до ювілеїв професорів УПА:

Луначек В. Е. [Текст] : біобібліогр. показник : до 60-річчя з дня народження / Укр. інж.-пед. акад. / уклад.: С. В. Карпенко, Т. Ю. Ніколаєва ; відп. ред. С. В. Карпенко. – Харків : УПА, 2020. – 89 с.

Показник представлено на сайті Наукової бібліотеки у розділі «Бібліографічна продукція бібліотеки».

Бібліографічний показник відправлено також у ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського для представлення на сайті у розділі бібліографічна продукція мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Складено також:

• інформаційний показник

Алфавітний показник періодичних видань, отриманих бібліотекою УПА у 2019 р. (для «Зведеного показника періодичних видань, отриманих провідними бібліотеками м. Харкова у 2019 р.», електронна версія якого передається до інформаційно-бібліографічного відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка) (упоряд. Т. Ю. Ніколаєва);

• рекомендаційні списки літератури (2):

1. «Рік Європи в Україні» (160 док.)
2. «Мудрість і філософія Гегеля» (35 док.).

У 2021 р. планується підготувати та видати:

біобібліографічний покажчик до ювілею професора ННППІ УПА доктора філософських наук Богданова Н.Г.

З метою популяризації та відображення своєї бібліографічної продукції Наукова бібліотека бере участь у корпоративному проекті ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Метабібліографія Харківщини». Для цієї БД відправлено електронною поштою списки з гіперпосиланнями на матеріали, що розміщено на сайті Наукової бібліотеки у 2020 р.: бібліографічний покажчик, рекомендаційні списки, віртуальні виставки.

Однією із задач вищого професійного навчання є формування особистості з відповідним рівнем інформаційної компетентності і інформаційної культури. Вміння оперативно знаходити інформацію, оцінювати її і ефективно використовувати є необхідною навичкою для професіонала будь-якої галузі.

У 2020 р. проведено 4 години занять з «Основ інформаційної культури» для студентів 1 курсу.

Інформаційно-бібліографічна робота у 2021 р., як і у попередньому, буде спрямована на вдосконалення інформаційного забезпечення та бібліографічного обслуговування всіх категорій користувачів. Для виконання цього завдання передбачаються такі заходи:

- *створення та наповнення власних інформаційних ресурсів: проблемно-орієнтовані і повнотекстові бази даних;*
- *підвищення інформаційної якості ДБФ шляхом його поповнення сучасними довідковими, енциклопедичними і інформаційними виданнями як на традиційних так і електронних носіях;*
- *вдосконалення інформаційного обслуговування професорсько-викладацького складу академії, використовуючи можливості нових технологій, надавати тріал-доступи до науково-інформаційних ресурсів;*
- *застосування нових інформаційних технологій під час проведення занять зі студентами перших курсів для набуття ними навичок інформаційної культури шляхом пошуку інформації з використанням АБІС «ІРБІС-64» і електронних ресурсів академії;*
- *рекламування електронних ресурсів бібліотеки на кафедрах і серед студентів академії, систематичне оновлювання інформації на сайті бібліотеки.*

ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІК ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ. СТАН КНИГОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Єдиний інформаційний ресурс Наукової бібліотеки складається з різних типів та видів вітчизняних та іноземних видань, наукової, науково-популярної, навчальної, довідкової, інформаційної, художньої літератури, офіційних видань, неопублікованих матеріалів, документів на традиційних та електронних носіях інформації, він включає ресурси всіх підрозділів Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту академії ННППІ в м. Бахмут.

Станом на **01.01.2020 р.** загальний фонд Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ в м. Бахмут складає **621425 прим.** з них електронних документів – 16922 прим., у т.ч.:

- фонд Наукової бібліотеки – **563410 прим.** (82754 назв), з них електронних документів – 15117 прим.;

- бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – **58015 прим.**, з них електронних документів – 1805 прим.

Крім цього, при ННІГОТ (м. Стаханов) залишилося на тимчасово окупованій території –257424 прим. («заморожені» дані з 2014 року).

У 2020 р. до фондів бібліотеки **надійшло:**

	<u>у 2019 р.</u>	<u>у 2020 р.</u>
Всього прим.:	2899	2126
- книг	1293	616
- журналів	533	586
- газет	28	20
- неопублікованих документів	251	37
- електронних документів	760	867
- інших документів	34	–

Протягом року до фондів Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту **надійшло 2126 прим.** (1223 назв) нових видань, у т.ч.:

- до фондів Наукової бібліотеки – 1871 прим. (1223 назв.), з них 817 – електронних док.;

- до фондів бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – 255 прим. (144 назв), з них 50 електронних док.

Основні джерела надходжень друкованих документів до фонду Наукової бібліотеки у 2020 р.:

– за рахунок коштів академії – 12 прим.

- дарунки від юридичних і фізичних осіб – 371 прим. друкованих видань та 308 – електронний ресурс;
- взамін втраченої користувачами – 24 прим. різних видань: підручників, методичних видань та художньої літератури;
- передача від НДЧ та вчених секретарів – 37.

За видами видань до фонду наукової бібліотеки надійшло:

- книги – 466
- журнали – 540
- газети – 11
- неопубліковані документи – 37
- електронні видання – 817.

Обмінний фонд (ОФ) Наукової бібліотеки складає на 01.01.2021 р. **1068 прим.**

У 2020 році з обмінного фонду (ОФ) бібліотеки було передано до Запорізького національного університету 4 прим.

Надходження до обмінного фонду у 2019 склало 9 примірників.

2019			2020		
надійшло до ОФ	передано в інші фонди	складає на 01.01.2020 р.	надійшло до ОФ	передано в інші фонди	складає на 01.01.2021 р.
13	6	1063	9	4	1068

Протягом року своєчасно оновлювався перелік літератури ОФ, представлений на сайті Наукової бібліотеки. Крім того, постійно редагується БД «Обмінний фонд», яку створено на базі ЕК як самостійну базу даних для якісного формування і обліку ОФ.

Планується активізувати роботу з книгообміну у наступному році з метою поповнення фонду бібліотеки навчальною і науковою літературою та популяризації видань викладачів академії.

Протягом звітнього року до фонду Наукової бібліотеки **надходили електронні документи мережевих баз даних:**

- навчально-методичних видань – 308 док.,
- авторефератів дисертацій – 5 док.;
- електронного архіву (репозиторію) EIAr UIPA – 196 док.;
- збірників наукових праць (2 видання) академії – 75 док.

Електронних носіїв із записом надійшло до бібліотеки ННППІ м. Бахмут – 50 док.

Всього надійшло у 2020 році – 867 електронних документів.

Формування фонду в *бібліотеці ННППІ в м. Бахмут* відбувалося відповідно до профілю діяльності інституту та інформаційних потреб користувачів, але використовувалися не всі джерела комплектування. Нові надходження становлять **255 прим.** (144 назв):

- книги і брошури - 150 прим. (78 назв);
- журнали - 46 прим. (14 назв);
- газети - 9 прим. (2 назв);
- видання на зйомних носіях - 50 прим.

У 2020 р. згідно із замовленнями кафедр, бібліотеки та відділів академії було здійснено передплату періодичних видань на 2-ге півріччя 2020 р. Вона склала 86997 грн. 21 коп.

Кошти, витрачені на передплату періодичних видань в бібліотеці *ННППІ в м. Бахмут* у звітному році складають 11705,56 грн.

Протягом 2020 р. з фондів Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ в м. Бахмут було **списано і вилучено** з різних причин **3357 прим.**, з них:

з фонду Наукової бібліотеки – 3198 примірників (444 назв), з яких: книги становлять – 717 прим., внутрішньовузівські навчально-методичні видання та брошури – 1975 прим., періодичні видання: журнали – 491 прим., газети – 15 компл.

з фонду бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – 159 прим. (21 назва) книг та брошур.

За причиною списання видання розподіляються:

- морально та науково застарілі та зношені – 3333;
- загублені читачами – 24.

З метою визначення тематико-типологічного складу фонду бібліотекою обліковуються видання з *психолого-педагогічної тематики* в АРМі «Каталогізатор». У 2020 р. надійшло **228** прим. видань з питань педагогіки та психології. Вибуло: 318 прим. Станом на 01.01.2021 р. кількість цих видань у фонді Наукової бібліотеки складає 4669 назв, 37008 прим.:

- «Психологія» – 1112 назви, 6030 прим.,
- «Освіта. Педагогіка» – 3557 назв, 30978 прим.

Бібліотекою ННППІ м. Бахмут також ведеться облік книжкового фонду з цієї тематики. У 2020 р. надійшло 1 прим. (1 назва) видань з *психології та* 23 прим. (7 назв) видань з питань *освіти і педагогіки*. Станом на 01.01.2021 р. в бібліотеці ННППІ цей фонд складає:

- «Психологія» – 127 назв, 501 прим.;
- «Освіта. Педагогіка» – 351 назв, 3006 прим.

Діяльність Наукової бібліотеки з формування фондів у 2020 р. була спрямована на якомога повніше задоволення потреб різних категорій користувачів шляхом поєднання традиційних та активного впровадження

інноваційних форм і методів роботи. У 2020 р. поповнилися **повнотекстові БД**, створені бібліотекою, які зберігаються на бібліотечному сервері. Обсяг цих БД на **01.01.2021 р. складає 14000 док.**, з них :

- електронні навчальні та навчально-методичні видання кафедр (ЕНМВК, складова частина ЕК) - 5849 док.;
- автореферати дисертацій, що захищені науковцями УПА (складова частина ЕК) – 244 док.;
- електронний архів (репозиторій) ElAr UPA – 5967 док.;
- збірники фахових видань академії (2 збірника) – 1389 док.

Кількість електронних носіїв (документів) з записом складає **2922 док.**, у т. ч. БД РЖ ВІНІТІ – 397 прим., 3 прим. таблиць УДК, 717 – видання на CD. **Загальний обсяг електронних ресурсів** Наукової бібліотеки складає **16922 док.**

Протягом звітного року здійснювався **облік** нових надходжень документів та їх вибуття. Індивідуальний облік документів, що надходили до фонду Наукової бібліотеки, здійснювався в автоматизованому режимі в АРМі «Комплектатор» з роздрукуванням листів інвентарної книги. Облік фонду здійснювався відповідно до «Інструкції з обліку документів, що знаходяться у фондах Наукової бібліотеки УПА».

Облік документів БД ЕНМВК та електронних варіантів авторефератів дисертацій і монографій науковців УПА здійснюється у службових реєстраційних картотеках.

Документи електронного архіву ElarUPA обліковуються автоматично у програмі DSpace.

Облік фонду бібліотеки ННППІ м. Бахмут здійснювався за традиційними обліковими документами:

- інвентарні книги на літературу;
- інвентарні книги на навчально-методичні видання;
- книга сумарного обліку;
- книга реєстрації електронних видань;

картотека реєстрації періодичних видань.

У звітному році Наукова бібліотека приділяла увагу питанням **книгозабезпеченості навчальних дисциплін** інформаційними ресурсами, комплектуванню незабезпечених та доукомплектуванню малозабезпечених дисциплін як традиційними джерелами інформації, так і електронними документами з наданням вільного доступу до них користувачам бібліотеки.

У звітному році фонд **поповнився** виданнями з дисциплін: філософські основи освіти, основи наукових досліджень в галузі освіти, інноваційні технології в педагогічній діяльності, педагогіка здоров'я, соціальна педагогіка. Покращав стан книгозабезпеченості таких дисциплін, як: теоретичні основи електротехніки (кафедра фізики, електротехніки і

електроенергетики), маркетинг у сфері послуг, методологія та основи наукових досліджень, управління проєктами на підприємстві, ризик менеджмент, стратегічне управління підприємствами сфери послуг кафедра економіки та менеджменту), конструювання швейних виробів, спеціальна технологія швейних виробів (кафедра технології та дизайну), (кафедра філософії, українознавства і політології), мікробіологія та фізіологія харчування, органічна хімія (кафедра харчових та хімічних технологій), інформатика та комп'ютерна техніка, інформаційні технології в наукових дослідженнях, інженерна та комп'ютерна графіка (кафедра інформаційних комп'ютерних технологій і математики) системи управління (кафедра охорони праці, стандартизації та сертифікації) теорія і практика соціальної роботи, управління персоналом в соціальному закладі (кафедра креативної педагогіки та інтелектуальної власності), психологія здоров'я (кафедра практичної психології) в т.ч. **за рахунок електронних версій видань.**

Але, не зважаючи на те, що фонд відділу поповнюється новими виданнями, все одно літератури не вистачає, щоб задовольнити якомога більше вимог читачів. Недостатньо забезпеченими залишаються дисципліни архітектура комп'ютерних систем, надійність та подовження ресурсу об'єктів нафтогазової галузі, екологічні питання нафтогазової галузі, теоретичні основи робототехніки (кафедра теплоенергетики та енергозберігаючих технологій), механізація та автоматизація галузевих процесів (кафедра машинобудування, транспорту і зварювання).

Відсутня у фонді абонементу навчальна література з дисципліни : адаптивні та слідкуючі мехатронні системи управління, екологічність та енергоефективність технологій в нафтогазовій галузі, засоби вимірювальної техніки в нафтогазовій галузі, обробка сигналів в системах управління, теорія міцності, надійності та довговічності конструкцій (кафедра теплоенергетики та енергозберігаючих технологій), діагностика, ремонт та подовження ресурсу енергообладнання, електромагнітна сумісність та системи заземлення електропостачання (кафедра фізики, електротехніки і електроенергетики), основи побудови систем числового програмного керування, сучасні матеріали і обладнання в галузі (кафедра машинобудування і транспорту).

Таким чином, із загальної кількості дисциплін (573) забезпеченими є 83% дисциплін, малозабезпеченими 11% дисциплін, незабезпеченими 6% дисциплін.

У 2021 р. поточну роботу щодо редагування БД VUZ АРМу «Книгозабезпеченість» буде продовжено.

Задля аналізу **книгозабезпеченості** навчальних дисциплін цього року **бібліотека ННППІ в м. Бахмут** почала активно засвоювати електронну БД АРМ «Книгозабезпеченість».

У роботі з формування єдиного інформаційного ресурсу на 2021 р. передбачається

– вдосконалення взаємодії з кафедрами та іншими підрозділами академії з питань формування і використання фонду, а також здійснення спільної роботи із книгозабезпеченості навчальних дисциплін, зокрема дисциплін із нових спеціальностей;

– формування фонду з урахуванням даних книгозабезпеченості навчальних дисциплін;

– вилучення з фонду морально та науково-застарілої літератури згідно з визначеними термінами відповідно до «Перспективного плану роботи бібліотеки з фондом на 2021 -2025 рр.»;

– продовження роботи з книгообміну з бібліотеками вищих навчальних закладів України, публічними бібліотеками;

– стосовно фонду навчальної літератури планується подальша робота з перегляду застарілої літератури, а саме назв навчальних видань, які не користуються попитом. Відібрані зразки будуть передані на кафедри з метою прийняття рішень по їх списанню чи використанню у навчальному процесі. Це дасть можливість звільнити площі у книгосховищі, планувати роботу з пересування фонду.

НАУКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ ДОКУМЕНТІВ. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВОГО АПАРАТУ

Створення ефективної системи бібліотечно-інформаційного обслуговування неможливе без ведення, оновлення і удосконалення інформаційно-пошукового апарату бібліотеки. Тому цей напрямок роботи залишається одним з основних у діяльності Наукової бібліотеки.

До складу інформаційно-пошукового апарату бібліотеки входять

Електронні каталоги:

- Електронний каталог (ЕК) НБ;
- ВАНМУТ – ЕК бібліотеки ННППІ м. Бахмут;
- AS – Авторські свідоцтва, патенти, інші охоронні документи;
- TR – Праці співробітників УПА;
- R – Інтернет-ресурси;

Традиційні каталоги та картотеки:

- генеральний алфавітний каталог;
- генеральний систематичний каталог (законсервовано у травні 2017 р.);
- каталог періодичних видань;
- каталог авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів;

- нумераційний каталог держстандартів (ДСТУ);
на підсобні фонди Наукової бібліотеки:

- алфавітний каталог – читальний зал,
 - каталог навчально-методичних видань – читальний зал;
- на фонди бібліотеки ННППІ в м. Бахмут:
- алфавітний каталог;
 - систематичний каталог;
 - каталог навчально-методичних видань;
 - каталог електронних видань;
 - каталог періодичних видань.

Картотеки:

на фонди бібліотеки ННППІ в м. Бахмут:

- систематична картотека статей за темами:
- «Вища освіта»;
- «Сучасна економіка»;
- картотека книгозабезпеченості навчальних дисциплін;
- «Праці наукових робітників та викладачів»

У 2020 р., як і в попередні роки, значна увага приділялася **веденню ЕК**, його поповненню і редагуванню. Створення ЕК здійснювалося засобами АРМів «Комплектатор» і «Каталогізатор» програмного забезпечення «ІРБІС-64».

В АРМі «Комплектатор» здійснювалось:

1. щодо періодичних видань:
 - оформлення передплати в інтерфейсі «Передплата»;
2. щодо нових надходжень літератури до фонду:
 - опис нової партії літератури для КСО в інтерфейсі «Надходження», «Новий запис»;
 - введення опису книг в такі поля: «Бібліографія», «Коди», «Відомості про примірники»;
 - кодування штрих-етикетками в полі «Відомості про примірники»;
 - прив'язка навчальних і навчально-методичних видань до дисциплін через АРМ «Книгозабезпеченість»;
 - роздрукування листків для інвентарної книги.

В АРМі «Каталогізатор» здійснювалось:

- реєстрація всіх періодичних видань з їх штрих-кодуванням;
- вилучення з електронного каталогу списаних номерів журналів («Кумуляція») та видалення аналітичних записів;
- вилучення з ЕК електронних записів всіх списаних з фонду видань;
- повний бібліографічний опис нових надходжень;
- систематизація і предметизація усіх нових надходжень;

- введення бібліографічних описів на ретроспективну частину фонду бібліотеки: фонду абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань;
- роздрукування книжкових формулярів, топокарток, карток для ГАК та службових картотек.

Обсяг ЕК Наукової бібліотеки на 01.01.2021 р. складає **134804 зап.** (вказана кількість значно менша порівняно з попереднім роком (158000), що пояснюється технічними роботами в АБІС, очищенням БД від видалених записів).

У 2020 р. всього до ЕК усіма підрозділами бібліотеки внесено 2868 бібліографічних записів.

У 2020 р. продовжувалося введення ретроспективної частини фонду Наукової бібліотеки (а саме – друковані видання з фонду абонементу наукової літератури). Було введено до ЕК 48 електронних записів.

Динаміка поповнення ретроспективної частини ЕК за останні три роки:

	2018	2019	2020
Назви	172	549	48

Тотальне зменшення цього показника пояснюється зменшенням кількості працівників бібліотеки та залученням працівників бібліотеки керівництвом академії до інших видів робіт (робота у приймальній комісії, у концентрі).

У роботі зі створення ЕК активно використовувався модуль «ІРБІС-корпорація».

На 2021 рік планується поповнити електронний каталог записами ретроспективної частини фонду в кількості 100 назв з фонду абонементу наукової літератури.

На основі даних ЕК про дисертації, що захищені в УПА, у рамках участі в корпоративному проекті ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського до «Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології» надіслано 23 записів. Планується подальша робота з поповнення цієї БД.

Постійно ведеться робота в БД «Обмінний фонд», яка виконує функції службової БД і на 01.01.2021 р. нараховує 115 зап.

Обсяг **ЕК бібліотеки ННПШ** в м. Бахмут на 01.01.2021 р. складає **4419 записи**. Упродовж року до ЕК введено **169** записів.

Протягом року проводилася робота з редагування бібліографічних записів та словників електронної бази даних, здійснювалась перевірка на правильність внесення даних.

(Детальніше про бібліографічні БД див. розділ «Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота»).

У звітному році продовжувалась робота *зі створення традиційних каталогів*. Надруковано та розставлено до всіх каталогів та картотек Наукової бібліотеки 2211 карток, з них:

- до ГАК – 803,
- для службової картотеки електронних документів – 308,
- для топокаталогу ч/з – 243,
- для топокаталогу сектора книгосховища – 574.

Динаміка поповнення традиційних каталогів Наукової бібліотеки за останні роки:

пор. №		2018	2019	2020
1.	Нові надходження (назви)	845	812	402
2.	Поповнення каталогів і картотек (картки)	2722	3648	2211

У 2020 році вилучено, згідно з актами на списання друкованих видань:

- з ГАК – 441 карт. (395 назв);
- з каталогу періодичних видань – 506 прим.;
- з ЕК 187 ел. записів.

На 01.01.2021 р. обсяг каталогів Наукової бібліотеки складає:

- ГАК – 129652 карт.,
- ГСК – 102 411 карток (законсервованій з травня 2017 р.).

У поточному році редагування ГАКу з метою виявлення заставок та заміни пошкоджених карток в каталозі не проводилось у зв'язку зі звільненням працівника. Робота з редагування ГАК планується на 2021 рік.

У 2020 р. проведено певну роботу з традиційним інформаційно-пошуковим апаратом бібліотеки **ННППІ** в м. Бахмут.

Обсяг каталогів та картотек цієї бібліотеки на **01.01.2021 р.** становить **31 683 карток**.

У звітному році розставлено **452 картки** до каталогів та картотек з них:

- алфавітний каталог – **68 карток**;
- систематичний каталог – **68 картки**;
- картотека навчально-методичних видань – **50 карток**;

- праці наукових робітників та викладачів – **207 карток.**

Тематичні картотеки:

- «Вища освіта і сучасність» - **4 картки;**
- «Сучасна економіка» - **55 карток.**

Для кращого розкриття фонду бібліотеки працівник протягом року здійснював часткове методичне й технічне редагування карткових каталогів: алфавітного на правильність розстановки карток, заміну зношених роздільників; систематичного каталогу – на правильність розстановки та уточнення формулювань назв розділів і рубрик, контролю за їх наповненням.

На 2021 р. всіма підрозділами Наукової бібліотеки, до функцій яких входить створення інформаційно-пошукового апарату, та бібліотекою ННППІ в м. Бахмут планується:

- продовження роботи зі створення ЕК та бібліографічних баз даних;
- поповнення ЕК записами ретроспективної частини фонду в кількості 100 назв книг з фонду абонементу наукової літератури;
- поповнення ЕК бібліотеки ННППІ м. Бахмут записами на електронні документи бібліотеки м. Слов'янськ з посиланнями на повні тексти;
- продовження роботи з традиційними каталогами по їх поповненню і редагуванню.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ

Єдиний інформаційний ресурс Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту ННППІ в м. Бахмут – важлива складова інформаційного середовища академії. Він включає бібліотечні фонди та електронні документи, що зберігаються у фондах та на бібліотечних серверах. Організація та збереження єдиного інформаційного ресурсу є важливим завданням і пріоритетним напрямком роботи Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту.

Система організації фондів та оптимального режиму їх використання регламентується документами: «Перспективним планом роботи по формуванню фондів НБ УПА на 2021-2025 рр.», «Положенням про формування єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про збереження єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про електронну бібліотеку Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про електронний архів (репозиторій) УПА» тощо.

У Науковій бібліотеці та бібліотеці інституту склалася і діє система заходів збереження інформаційного ресурсу, що функціонує за такими основними напрямками:

- облік нових надходжень документів;
- облік перерозподілу фондів між структурними підрозділами бібліотеки;
- планові перевірки фондів;
- робота із запобігання та ліквідації читацької заборгованості (див. розд. «Організація обслуговування користувачів»);
- упорядкування системи розміщення фондів;
- забезпечення охорони фондів від несанкціонованого винесення, розкрадання та навмисного пошкодження документів;
- контроль за санітарним станом фондів;
- організація захисту електронних документів.

Важливою складовою системи заходів збереження єдино інформаційного ресурсу є його облік – комплекс операцій, що забезпечують одержання точних відомостей про обсяг, склад і рух інформаційного ресурсу. Облік здійснюється згідно з Інструкціями «Про облік бібліотечного фонду НБ УПА» та «Про прийом, облік та обробку електронних документів у НБ УПА». Облік нових надходжень відображено в розділі «Формування та облік єдино інформаційного ресурсу. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін».

Облік книжкових фондів та їх рух по підрозділах-фондотримачах бібліотеки здійснюється в загальному нумераційному топокаталозі на основний та підсобні фонди бібліотеки, який ведеться сектором наукової організації та збереження фондів на основі «Положення про загальний топографічний каталог НБ УПА».

Усі нові надходження книг до фондів Наукової бібліотеки протягом року, **розподілено за основним та підсобним фондами** таким чином (у прим.):

Підрозділи бібліотеки:	2019 р.	2020 р.
абонемент наукової літератури та фонду рідкісних видань	282	127
в т.ч. фонд рідкісних видань	0	0
загальний читальний зал	280	236
читальний зал для науковців	367 (в т.ч. 20 дис., 190 АС, 156 автореф., 1 ін. літ.)	115(в т.ч. 11 дис., 83 а/р дис., 21 зв.)
абонемент художньої літератури з сектором культурно-просвітницької роботи	21	48
абонемент навч. літ-ри	302	30
відділ наук. інф.-бібліогр. діяльності	36	18
організац.-методичний сектор	0	0

Основними напрямками роботи зі зберігання фондів у 2020 р. було:

- переоблік фонду рідкісних видань;
- упорядкування фонду загального читального залу з метою оптимізації його змістовного складу;
- перевірка книг та періодики на правильність їх розстановки.

Загалом *перерозподіл книжкового фонду* протягом звітнього року склав 12 прим. Здійснено облік перерозподілу в топографічному та електронному каталогах.

Станом на 01.01.2021 р., враховуючі нові надходження літератури, внутрішньобібліотечний перерозподіл та вибуття видань, підсобні фонди по підрозділах бібліотеки налічують (в підсумкових цифрах враховані, крім книг, і інші види видань):

	Нові надходження	Перерозподіл	Вибуття (в т.ч. списання)	Станом на 01.01.2020
Наук/аб.	127	0	523	92830
в т.ч. фонд рідкісних видань	-----	—	-----	602
Ч/З	236	—	1	Книги 10189 М/вказ.-2591 Ж-ли-12923 Всього-25703
Ч/З для науковців	115 (в т.ч. 11 дис., 83 а/р, 21 звіт)	—		432 дис., 316 звіти, 428 ін.л-ра, 2442 автореф., 1500АС Всього-5118
Худ./аб.	48	-	91	Книги 1198 Журнали-175 Всього-12173
Навч.аб.1	-	-	3	Книг 27117 М/вказ.-46936 Всього-73053
Навч.аб.2	30	12	87	Книги 74724 М/вказ.-125536 Всього-200260
Навч.аб.3	-----	—	24	Книги 41006 М/вказ.-35592 Всього-76598
НІБД	18	-	-	Книги 2071 Журнали 632 Всього-2703
ОрМС	—	-	-	Книги 673 Ж-ли-318

				Всього-991
РФ	-----	-----	-----	Всього-6652

Усі відомості про переміщення фонду було своєчасно відображено в ЕК (електронному каталозі).

У звітному році було здійснено **перевірку** книжкового фонду рідкісних видань абонементу наукової літератури. За результатами перевірки було встановлено, що всього в перевірненій частині фонду літератури налічується – 602 прим., виявлено літератури в наявності – 602 прим., недостачі не виявлено.

Запланована вибіркова перевірка фонду наукової літератури не проводилась з об'єктивних причин. Тому, на *2021 рік планується її провести згідно з «Перспективним планом роботи з формування фонду...» у кількості 1000 прим. та 602 прим. відповідно.*

У звітному році проведена значна робота з **упорядкування системи розміщення** фондів. Продовжено упорядкування фонду **абонементу наукової літератури**. Протягом року систематично відбувалося часткове пересування фонду для розміщення нових видань на абонементі навчальної літератури.

Рух фонду навчальної та навчально-методичної літератури на абонементі навчальної літератури у 2020 році

	нові надходження (кіль-ть прим.)	списання (кіль-ть прим.)	перерозподіл (кіль-ть прим.)
Підручників	30	200	12
Метод.вказівок	-	1975	-
Загальна кількість	30	2175	12

Основна тенденція формування фонду навчально-методичних видань останніх років полягає у тому, що у друкованому вигляді до фонду відділу надходить незначна кількість примірників з дисциплін. Викладачі кафедр надають до бібліотеки електронні версії навчально-методичних видань, завдяки чому користувачі можуть їх отримати у віддаленому доступі на сайті Наукової бібліотеки.

Протягом звітнього року **бібліотекою ННППІ в м. Бахмут** здійснювався комплекс робіт, які сприяли вдосконаленню організації фонду та його оперативному використанню:

- систематична розстановка нової та поверненої читачами літератури;
- перевірка правильності розстановки літератури на полицях;
- оновлення оформлення фондів поличними роздільниками;
- ремонт пошкоджених видань.

Особливе значення в роботі Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту має облік і **збереження електронних інформаційних ресурсів**. Облік електронних ресурсів див. у розділі «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін».

Збереження і безпека інформаційних ресурсів електронної бібліотеки забезпечується на рівні серверної системи Windows Server 2008. Записи, створені в АІБС «ІРБІС» автоматично копіюються щоденно на сервер, де вони зберігаються.

Доступ до електронних ресурсів здійснюється з дотриманням Закону України «Про авторське право і суміжні права». Види доступу визначені у «Правилах користування електронною бібліотекою НБ УПА», це

- вільний доступ до ресурсів бібліографічних БД;
- авторизований доступ до повнотекстових ресурсів;
- доступ з окремих робочих місць у локальній мережі академії до придбаних БД.

Доступ до електронних ресурсів бібліотеки ННППІ в м. Бахмут, забезпечення їх збереження забезпечується таким чином:

1805 дисків, що зберігаються в бібліотеці (м. Бахмут), містять навчальні та навчально-методичні видання викладачів кафедр інституту. Вони розміщені у конвертах та зберігаються у спеціальних шухлядах за назвами кафедр та алфавітом прізвищ укладачів, надаються студентам у вільне користування за погодженням з укладачами. **У 2020 р. продовжено** створення на основі цих документів повнотекстову БД в електронному каталозі бібліотеки ННППІ м. Бахмут. Доступ до повнотекстових БД здійснюється шляхом авторизації в ЕК.

На 2021 р. Науковою бібліотекою та бібліотекою ННППІ в м. Бахмут у роботі з організації фондів та їх збереження планується:

- удосконалення обліку нових надходжень традиційних та електронних документів та перерозподілу видань по підрозділах бібліотеки;
- активізація роботи з попередження читацької заборгованості (див. розд. «Організація обслуговування користувачів»);
- проведення планової роботи із фондом періодики: складати акти і вилучати з фонду (до 400 прим. щорічно) згідно термінів зберігання;
- упорядкування фонду загальної читальної зали і вибіркова перевірка фонду абонементу наукових видань;
- щорічна перевірка фонду рідкісних видань;
- робота з підготовки актів на списання брошурного фонду (сер. «Знання») застарілих за змістом;
- подальше упорядкування фондів навчально-методичних видань відповідно змін у структурі академії та ННППІ;
- ремонт пошкоджених видань, оновлення поличних роздільників;

- проведення санітарних днів, обезпилення фондів;
- перевірка на правильність розстановки;
- робота з відмовами на літературу.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

Наукова робота

Сучасна бібліотека ЗВО як соціокомунікаційна установа нині перебуває у процесі трансформаційних перетворень. Успішний розвиток бібліотеки сьогодні залежить від швидкого реагування на процеси, які проходять в освітньому середовищі, від своєчасного прогнозування і проектування бібліотечної стратегії, правильного вибору пріоритетів, формування нового світогляду працівників. Ці фактори потребують пильної уваги до наукової і методичної діяльності, яка має носити інноваційний характер.

Наукова діяльність бібліотеки у звітному році була зосереджена на підтримці наукової діяльності академії, шляхом участі бібліотеки окремою секцією «Сучасні інформаційно-бібліотечні технології» у роботі щорічної науково-практичної конференції академії та роботі міжнародних конференцій, семінарів, які проводяться іншими бібліотеками і установами, складанні науково-бібліографічної та біобібліографічної продукції, наданні тріал-доступів до повнотекстових іноземних колекцій провідних видавництв світу, оприлюдненні результатів роботи бібліотеки в офіційних фахових виданнях та матеріалах конференцій, участі у корпоративних проектах.

1. Участь бібліотеки окремою секцією «Сучасні інформаційно-бібліотечні технології» у роботі щорічної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії.

У межах роботи секції «Сучасні інформаційні технології» 53-ї науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії заслухано 4 доповіді співробітників бібліотеки:

- Карпенко С. В. Трансформація компетентностей сучасних бібліотекарів.
- Полумиско С. М. Особливості комплектування фондів вузівських бібліотек.
- Ступка С. М. Соціокультурна діяльність Наукової бібліотеки УІПА.
- Ніколаєва Т. Ю. Участь наукової бібліотеки УІПА в наукометричній оцінці публікаційної активності ЗВО.

Тези доповідей розміщено в електронному репозиторії (архіві) EIAr UIPA – (Electronic Archive of Ukrainian Engineering Pedagogics Academy).

2. Складання науково-бібліографічних та біобібліографічних покажчиків. Видання бібліотеки.

У 2020 р. продовжувалась *науково-бібліографічна діяльність*, яка включала підготовку і видання бібліографічних, біобібліографічних покажчиків та рекомендаційних списків літератури. За звітний рік підготовлено і видано біобібліографічний покажчик серії «Вчені УПА – ювіляри». (детальніше див. розділ «Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота»).

3. Участь у роботі міжнародних конференцій та семінарів, які проводилися іншими бібліотеками і установами у тому числі он-лайн конференціях.

Всього у 2020 р. співробітники бібліотеки брали участь у роботі 2-х конференцій (детальніше у розділі «Управління, робота з кадрами»).

4. Публікації співробітників бібліотеки в офіційних виданнях, матеріалах науково-практичних конференцій та семінарів. Видання бібліотеки.

Опубліковано 5 тез доповідей:

- Карпенко С. В. Діяльність наукової бібліотеки УПА в наукометричній оцінці публікаційної активності ЗВО / С. В. Карпенко, Т. Ю. Ніколаєва // Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя : WEB-форум (19-25 березня 2020 р.). – Режим доступу : <https://ikpt.uipa.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/ZbForumSOIS-2020sait.pdf>
- Карпенко С. В. Трансформація компетентностей сучасних бібліотекарів [Електронний ресурс] / С. В. Карпенко // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (53-я, трав. 2020 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6490>.
- Полумиско С. М. Особливості комплектування фондів вузівських бібліотек / С. М. Полумиско // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (53-я, трав. 2020 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6487>.
- Ступка С. М. Соціокультурна діяльність Наукової бібліотеки УПА / С. М. Ступка // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (53-я, трав. 2020 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6488>.

- Ніколаєва Т. Ю. Участь наукової бібліотеки УІПА в наукометричній оцінці публікаційної активності ЗВО / Т. Ю. Ніколаєва // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (53-я, трав. 2020 р., м. Харків) : зб. тез доп. / Укр. інж. пед. акад. – Режим доступу : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/handle/123456789/6489>.

5. Підтримка наукової діяльності академії.

На підтримку наукової діяльності академії у 2020 р. Науковою бібліотекою надавалися наступні послуги та сервіси:

- послуги з наукового видавництва;
- розвиток наукових фахових видань академії;
- послуги репозитарію відкритого доступу;
- консультації з питань авторського права та відкритого доступу;
- забезпечення доступу до даних;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними та інше.

У 2020 році для користувачів Наукової бібліотеки УІПА було надано доступ до БД SCOPUS та Web of Science, а також тестовий доступ до наукових видань видавництва Wiley.

Бібліотека здійснює моніторинг наукового потенціалу УІПА та особистого рейтингу вчених в цих БД, раз на півроку інформація подається до науково-дослідної частини академії та оприлюднюється директором Наукової бібліотеки на засіданнях Вченої ради та Науково-технічної ради академії. Регулярно надавалися довідки про h-індекс окремого вченого та місце академії у ранжуванні за індексом Гірша. Оперативно надати довідки допомагає «Авторитетний файл «Індивідуальний автор» в АБІС «ІРБІС», в якому крім місця роботи автора додаються інтерактивні посилання на профілі науковця.

Фахівці бібліотеки консультують та практично допомагають зареєструватися у реєстрах ідентифікаторів автора ORCID, наукометричних БД (Google Scholar, WoS та ін.).

6. Участь у корпоративних проектах

Протягом року продовжувалась робота бібліотеки у корпоративних проектах *«Наукова періодика України»* та *«Система реферування української наукової літератури»* НБУ ім. В.І. Вернадського, що забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». В межах цих проектів бібліотека виконувала аналітико-синтетичну обробку фахових видань академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» (вип. 65-68) та «Машинобудування» (вип. 25).

Продовжувалась корпоративна робота з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з поповнення *галузевого реферативного ресурсу* для «Галузевої реферативної БД». З метою більш повного інформування користувачів у першій половині 2020 р. бібліотека продовжувала роботу у корпоративному проєкті з *аналітичного розпису* статей з періодичних видань з питань педагогіки і психології в рамках спільної роботи з ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського (див. детальніше розділ «Науково-інформаційна діяльність»).

Наукова бібліотека УПА в 2020 р. продовжувала участь у міжнародному проєкті *«Ірбіс-корпорація»*, що створений з метою запозичення бібліографічних записів та ефективної співпраці каталогізаторів. У 2020 р. деяка кількість записів була запозичена при ретровведенні фонду наукової літератури. Водночас бібліографічні записи, створені співробітниками Наукової бібліотеки, активно використовуються працівниками інших бібліотек, що співпрацюють в ІРБІС-корпорації.

Як і в попередні роки, бібліотека брала участь у складанні *«Зведеного каталогу періодичних видань»*, які надійшли до провідних бібліотек Харкова у 2019 р.», електронна версія якого щороку передається до інформаційно-бібліографічного відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка. Проводилась робота у проєкті *«Зведений каталог періодичних видань»*, підписаних бібліотеками ЗВО м. Харкова у...».

У 2020 р. бібліотека продовжувала участь у корпоративному проєкті ХДНБ ім. В. Г. Короленка *«Метабібліографія Харківщини»* (детальніше див. розділ «Науково-інформаційна діяльність»).

Методична робота

Науково-методична робота бібліотеки включає дві самостійні складові частини. Одна з них – організація методичної роботи по всіх напрямках діяльності в колективі бібліотеки. Друга націлена на надання методичної допомоги бібліотеці ННППІ УПА в м. Бахмут.

Важливими напрямками методичної роботи бібліотеки і надалі залишаються:

– *методична підтримка діяльності Наукової бібліотеки та бібліотеки* ННППІ м. Бахмут. Бібліотекар Риндя О. В. протягом року постійно отримувала консультативну допомогу в телефонному режимі, або е-поштою з питань:

- організації обліку бібліотечних процесів, планування роботи та звітності;

- підготовки регламентуючої документації на різні напрями і процеси роботи;

- методичної та практичної допомоги в процесі створення БД ЕК м. Бахмут, наповнення його повними текстами електронних видань ННППІ та створення БД «Читач», впровадження АРМу «Книгозабезпеченість».

- **розробка та редагування організаційно-управлінської, технологічної документації**

У 2020 р. поновлено:

- Інструкція про порядок списання літератури з реєстраційних документів, каталогів та картотек
- Положення про алфавітний каталог періодичних видань
- Правила користування Науковою бібліотекою УПА.

У 2021 році планується

поновити:

- Інструкцію про порядок вилучення з бібліотечних каталогів карток на списані документи з фондів Наукової бібліотеки;
- Положення про організацію та порядок надання платних послуг;
- Інструкцію про проведення перереєстрації користувачів Наукової бібліотеки УПА;
- Інструкцію про редагування генерального алфавітного каталогу;
- Положення про довідково-бібліографічний фонд ВНІБД.

Протягом звітного року здійснювалася **підготовка планів, звітів, довідок**, у т.ч.:

- Звіт-план про діяльність бібліотеки за календарний рік;
- Звіт-план та статистичні таблиці основних показників роботи бібліотеки для ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- План науково-інформаційної і видавничої діяльності Наукової бібліотеки УПА та основних заходів, спрямованих на підвищення професійної майстерності працівників бібліотеки у 2021 році
- Звіт про наукову роботу бібліотеки для НДЧ;
- Звіт про роботу бібліотеки за навчальний рік.
- План написання і підготовки до видання навчальної та навчально-методичної літератури академії на 2020/2021 н.р.
- Для самоперевірки діяльності бібліотеки – довідки про інформаційне забезпечення дисциплін кафедр підручниками, навчальними посібниками, методичними вказівками.

У наступному році науково-методична робота буде спрямована на подальше підвищення рівня усіх напрямків діяльності бібліотеки.

УПРАВЛІННЯ. РОБОТА З КАДРАМИ. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Для забезпечення інформаційно-бібліографічного супроводу навчальної та наукової діяльності академії бібліотека потребує дієвого, якісного, інноваційного управління.

Управління діяльністю бібліотеки здійснює безпосередньо директор бібліотеки. На рівні підрозділів – завідувачі відділами.

Традиційно управління бібліотекою продовжувало здійснюватися на основі колегіального вирішення виробничих проблем. З метою розвитку демократичних засад та колегіальності у прийнятті основних бібліотечних рішень працювали науково-методична рада та рада дирекції Наукової бібліотеки. Протягом року на засіданнях Ради дирекції розглядались такі питання:

- про аналіз звітно-планових документів відділів і основних контрольних показників бібліотеки в цілому;
- про затвердження звіту-плану роботи бібліотеки на 2020-2021 рр.;
- про затвердження інструктивно-методичних матеріалів;
- про результати ретровводу наукового фонду бібліотеки до ЕК;
- про хід робіт з просування збірників наукових праць «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», «Машинобудування» до провідних наукових баз даних світу;
- про планування роботи на 2021 р;
- про аналіз результатів роботи у дистанційному режимі.

Крім того, систематично проводились оперативні наради з завідувачами відділів з окремих виробничих питань.

Визнаючи, що ефективність діяльності бібліотеки значною мірою залежить від кадрів, їх професійної підготовки, зацікавленого і креативного ставлення до роботи, значна увага приділялася добору і розстановці кадрів, підвищенню їх кваліфікації.

У 2020 році керівництво бібліотекою здійснювала Карпенко Світлана Володимирівна.

Станом на 01.01.2021 р. штат бібліотеки нараховує 11 співробітників (1 у бібліотеці ННПШ), з них мають:

- повну вищу освіту – 11 осіб;
у т.ч. спеціальну – 6 осіб.

За стажем роботи:

- понад 20 років – 4 осіб;
- з 10–20 років – 2 особи;
- з 3 до 9 років – 4 особи;
- до 3 років – 1 особи.

По відділах штати розподіляються:

- відділ наукового формування, опрацювання, каталогізації і зберігання бібліотечно-інформаційних ресурсів – 1 чол.,
- відділ обслуговування (3 абонементів і 2 читальних зала) – 2 чол.,

- відділ наукової інформаційно-бібліографічної діяльності – 4 чол., з сектором автоматизації і комп'ютерного забезпечення – 1 чол.,
- адміністрація – 2 чол.
- бібліотека інституту в м. Бахмут – 1.

Впровадження інформаційних технологій у практичну діяльність значно підвищує вимоги до бібліотечних спеціалістів. Необхідно постійно вдосконалювати навички роботи з комп'ютерною технікою, інформаційними технологіями, електронними документами.

Тому робота бібліотеки з кадрами по підвищенню кваліфікації співробітників є пріоритетним напрямком її діяльності. За останні роки в бібліотеці склалася певна **система підвищення кваліфікації**, яка передбачає

- підвищення професійного рівня співробітників;
- диференційне опанування новітніми технологіями відповідно до функціональної спеціалізації співробітників бібліотеки;
- підвищення загальнокультурного рівня.

Протягом року основна увага приділялася оволодінню навичками роботи для подальшого впровадження новітніх технологій, навчанню інноваційним формам і методам роботи, удосконаленню практичних знань і вмінь.

Цього року директор наукової бібліотеки Карпенко С. В. прослухала курси підвищення кваліфікації для керівників структурних підрозділів, провідних спеціалістів наукових і публічних бібліотек від Центру неперервної культурно-мистецької освіти «Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек» з отриманням сертифікату.

В НБ УПА використовуються різноманітні (як традиційні так і нові, сучасні, інтерактивні) засоби для формування і розширення професійного світогляду бібліотечних працівників. Однією з найбільш поширених традиційних форм підвищення компетентності, що дозволяє різнобічно і планомірно висвітлювати питання теорії і практики бібліотечної діяльності, є **семінари та науково-практичні конференції**.

Цього року пандемія COVID-19, значне навантаження співробітників бібліотеки через зменшення штату не сприяли активній участі у конференціях та семінарах.

Карпенко С. В. та Ніколаєва Т. Ю. взяли участь у WEB-форумі «Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя» з доповіддю «Діяльність наукової бібліотеки УПА в наукометричній оцінці публікаційної активності ЗВО». 19-25 марта 2020 г.

У межах щорічної **науково-практичної конференції** науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії

проведено засідання секції «Сучасні інформаційно-бібліотечні технології» у 2020 р. підготовлено 4 доповіді з публікацією тез у збірнику та розміщенням у репозиторії (архіві) EIAr UIPA (див. розділ Науково-методична робота).

Велика увага в бібліотеці приділяється самоосвіті, яка передбачає вміння орієнтуватися у фаховій літературі, творче застосування самостійно здобутих знань на практиці. Підвищення кваліфікації, що відбувалося *шляхом перегляду фахових видань з бібліотечної справи* у формі «кільцевої пошти» дає можливість співробітникам бібліотеки знайомитися з досвідом роботи інших бібліотек.

У 2021 році планується продовжити проведення внутрішньобібліотечного підвищення кваліфікації за напрямками діяльності бібліотеки і академії.

У рамках підвищення кваліфікації для співробітника бібліотеки інституту УПА (м. Бахмут) надавалась методична допомога на базі НБ, в телефонному режимі, електронною поштою з питання створення БД «Книгозабезпеченість» та з інших питань бібліотечної діяльності.

Офіційні документи МОН України і Міністерства культури і туризму України не передбачають обов'язкових заходів з підвищення кваліфікації для працівників бібліотек. Бібліотеки керуються рекомендаціями Науково-методичної бібліотечної комісії МОН України для Зональних (обласних) методичних центрів від 21.08.2008 р., де пропонується активізувати роботу з підвищення кваліфікації працівників усіх рівнів, особливу увагу приділити підвищенню управлінської кваліфікації керівних кадрів, започаткувати практику стажування бібліотечних працівників у бібліотеках провідних вищих навчальних закладів.

Перспективними засобами підвищення кваліфікації на 2021 рік, як найбільш ефективними, визначено:

- участь у науково-практичних конференціях всіх рівнів із сучасних проблем бібліотечної справи;
- розвиток внутрішньобібліотечних заходів з підвищення кваліфікації, заохочення працівників бібліотеки до ознайомлення з публікаціями у виданнях з бібліотечної справи, досвідом роботи інших бібліотек, до підготовки доповідей і публікацій, що висвітлюють власний досвід роботи з впровадження сучасних інформаційних технологій;
- допомога в освоєнні ПЗ «ІРБІС» співробітнику бібліотеки інституту УПА в м. Бахмут.

Систематично проводилися заняття відповідно до плану підготовки з цивільної оборони за 12 годинною програмою та пожежної безпеки (відповідальна – провідний бібліотекар Лисойван В. І.). Проводились заняття з охорони праці (відповідальна – директор бібліотеки).

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення бібліотеки у 2020 р. залишилося на рівні минулого року.

Загальна площа структурних підрозділів Наукової бібліотеки (м. Харків) на 01.01.2021 р. складає 876, загальна площа Наукової бібліотеки з бібліотеками інститутів УПА (мм. Бахмут, Слов'янськ і Стаханов) – 2071 кв. м., з них 898 кв. м. – площа приміщень бібліотеки ННІГОТ м. Стаханов, яка опинилася на тимчасово окупованій території.

Приміщення бібліотек інститутів загалом складають 1243,5 кв. м., це:

- ННППІ (м.м. Бахмут, Слов'янськ) – 345,5 кв. м.;
- СтахННІГіОТ(м. Стаханов) – 898 кв. м.

Впровадження в бібліотечну діяльність новітніх технологій неможливе без комп'ютерної і офісної техніки. На 01.01.2021 р. у Науковій бібліотеці і бібліотеках ННППІ нараховується 28 персональних комп'ютерів, 10 з яких складають автоматизовані робочі місця користувачів електронного читального залу (10 АРМів), читального залу бібліотеки ННППІ м. Бахмут (2 АРМа). Для співробітників бібліотеки нараховується 18 АРМів, 1 БФП (багатофункціональний пристрій) для виконання платних послуг.

Кількість офісної техніки складає:

- принтери – 8 шт., з них 1 шт. – в бібліотеці ННППІ м. Слов'янськ;
- ксерокопіювальний апарат – 1 шт.;
- багатофункціональний пристрій (БФП) – 3 шт., з них 1 шт. – у бібліотеці ННППІ м. Бахмут;
- сканери планшетні – 1 шт.;
- сканери для зчитування штрих-кодів – 16 шт.;
- проекційний екран – 1 шт.;
- мультимедійний проектор – 1 шт.;
- web-камери – 3 шт.;
- акустична система – 1 шт.;
- ламіновальні – 1 шт.;
- свіч – 5 шт.;
- блок безперебійного живлення – 1 шт.
- гарнітура: навушники та мікрофон – 1 шт.

Наукова бібліотека має 1 потужний сервер. Усі робочі місця мають вихід до мережі Інтернет, у т.ч через встановлений доступ за технологією Wi-Fi. (дві точки доступу Wi-Fi у чит. залі).

На АРМах працівників Наукової бібліотеки та АРМах для читачів встановлено ліцензійні програми:

- Windows 7, XP;
- MS Office 2007, 2010;
- Windows Multi Point Server 2011;

- ПЗ «ІРБІС-64».

У Науковій бібліотеці проведено щорічну інвентаризацію матеріальних цінностей, недоліків по їх зберіганню не виявлено.

Щомісячно бібліотека одержує проїзний квиток на метро для службових поїздок співробітників для виконання замовлень по МБА, відвідування науково-практичних заходів. Також бібліотека щорічно отримує «аптечку» з ліками для надання першої медичної допомоги.

На 2021 р. плануємо за фінансової можливості оновлення парку комп'ютерної техніки.